

שעוריות סוארפין:

המד'נה, בעידוד

עוד לפני שנעשה כל עסק שהוא בין ממשלת ישראל לבין מאיר הלוי, הודרה הממשלה שהיא נכנסת לבון. צי"ם הזהירה אותה: רפאל רקנטי, מנהל חברת אל"ם, הזהיר אותה. לשוא. נגד עיניו של צבי דינשטיין, שהיה אז מנהל רשות ה"השקעות, והמפקח על המטבע הור, עמד חזיון נדיר: משקיע המניח על השולחן מיליון דולאר סבין ותקילין.

אילו טרח הפקיד הגבוה לבדוק את עברו של הלוי, היה מגלה כי מיליון הדולארים

איר טבע כסף ביום

היו מתנה מהשמים, או תוצאה של הרפת: קנות מסחררת.

מאיר הלוי, שעלה ארצה ב-1937 וירד לאיטליה בסוף מלחמת העולם, עסק בייבוא ויצוא. אירופה היתה רעבה לכל מיצור, והיה בה מקום לסוחרים ממולחים. ההזדמנות הגדולה באה לו ב-1955. הוא הציע אורז איטלקי ליפאן. בתמורה הציעו לו היפאנים תשלום בצורת מיכליות, שייבנו במספנות יפאניות.

עוד בטרם הספיק להשקיע לירסה אחת ברכישת האורז, הולאמה תעלת סואץ. מחירי המיכליות הרקיעו לשחקים. עם החוזה היפאני ביד, פנה הלוי לאי-הספנות היווני קוליקוניס. היתני עשה חשבון: מחירי האורז לא עלה, מחירי המיכליות בשוק עלה פי ארבע. הוא הסכים לספק את המזומנים לקניית האורז, ונכנס לשותפות עם הלוי.

השותפות פורקה כעבור זמן קצר. היתני, בעל הידע בענייני ים, הבין כי שותפו חולם יותר מדי על עסקאותיו. הוא הציע לו ריווח נקי של מיליון דולאר, ובלבד שילך. מיליון דולאר אלה סינורו את דינשטיין.

★ ★ ★

מיכרה זהב כנפט

לוי לא הופיע כסתם משקיע עשיר. הוא היה עשיר הילת השותפות עם איל-הספנות היווני. לכן היתה הצעתו ליש-ראל קשורה אף היא בספנות.

נקודת-המוצא שלו היה צינור-הנפט אילת-חיפה. אם משפחת רוטשילד יכולה לעשות מיליונים מהעברת הנפט בצינור, מדוע לא יעשה הוא מיליונים מהבאת הנפט עד ל-צינור? הצעתו: לרכוש מיכלית, שתפעל בקו הנפט לאילת.

ממשלת ישראל לא היתה זקוקה למיליון הדולארים של הלוי. היא יכלה לחבור אונייה מחברת-מיכליות זרה, או להזמין מיכלית באמצעות צי"ם. אבל שוב ניפנף

במד'נה

חקלאות

התפוזים, התפוזים

"אין לנו מה להפסיד!" במישפט קצר זה ביטא נשיא התאחדות האכרים צבי איזקסון, את עמדת הפרוסנים בסיכסוך העבודה שפרץ עם איגוד הפועלים החק"לאיים.

בגלל סיכסוך זה נדחה הקטיף במחצית פרדסי המדינה. 3600 קוטפים מושבתים, ובעיקבותיהם יושבתו עוד 3600 פועלים ב-18 בתיארויה מרכזיים. מצב זה, אם יתפתח, יעמיד בסכנה חמורה ענף יצוא, שבעונה הקודמת הכניס לאוצר המדינה 80 מיליון דולר.

מה בעצם גרם לכך, שהפרוסנות הפרסית החליטה שלא להתחיל בקטיף?

בחדש מרס 1966 הסכימה התאחדות האכרים, בעקבות לחץ שהפעיל עליה שר העבודה יגאל אלון, להעלות את שכר פועלי הקטיף ב-15%. הפועלים בחרו בזמן טוב למילוי תביעותיהם: חודש מרס אינו נוח לפרוסנים, כיוון שאז מסתיים קטיף השמוסי ומתחיל קטיף הולנסיה.

שר העבודה הבטיח או להקים שתי וועדות: האחת לבדיקת הריחוקות בענף ההדרים בכלל, והשנייה לבדיקת נורמות עבודה.

הנורמה הנוכחית של פועל קטיף היא, בממוצע, 50 תיבות-שדה ליום. נורמה זו נקבעה לפני כ-15 שנה, והפרוסנים תובעים להגדילה, כי היא רחוקה מלהיות מציאותית. טענו הם: פועל יכול להגיע לתפוקה של נורמה-יחצית, ואפילו שתיים, בפחות משמונה שעות-עבודה.

יתעלמו מהשכית. הוועדה לבדיקת הריחוקות בענף ההדרים, שבראשה עמד גד יעקובי, התכנסה לשיבה אחת. מאז שבקה חיים לכל חי, מאחר שנתברר כבר באותה ישיבה, כי האוצר מעמיד קשיים בעבודתה. הוועדה לבדיקת נורמות העבודה יכולה לבצע את עבודתה רק בתוך עונת הקטיף — ולצורך זה דרושים שלושה חודשים.

התמרים במקור של מלחי

מכה מתחת לחגורה

שני הצדדים התחייבו לקבל ללא עוררין את פסיקת המכון לפיריון העבודה — תקדים בעל משמעות במדיניות של סכסוכי-עבודה. הצרה היא רק, שהממצאים יסוכמו בסוף העונה — וביתנים איך יקבעו את הנורמות? עמדת איגוד הפועלים החקלאיים: לקיים את הנורמות הישנות, בשום אופן לא לקבוע נורמות ביניים.

בכנס של חברי האיגוד, שנערך השבוע בבית דגן, הוחלט פה אחד להתעלם מהשבתת הקטיף על-ידי הפרוסנים, ולשלוח את ה-פועלים לפרדס ולבית-האריזה. "אם יש עבודה או אין עבודה, הפועלים יהיו במקום ואנו נחייב את הפרדסן בתשלום שכר מלא. אפילו יעמדו הפועלים באפס מעשה", הסביר אחד מראשי האיגוד.

כפתח לפשרה, הסכימה הנהלת האיגוד, באותו כנס. להעלות את הנורמות בפרדסים צעירים — בהם קלה יותר העבודה — בשיעור של 20%. אך המחווה לא סיפק את הפרדסנים.

מה שהתנהל השבוע בתוך אולם בית-המשפט היה משעמם. אבל מה שהלך מסביב למשפטו של מלחי היה מעניין, חריף — אולי אפילו פסול. בתוך האולם, בשלב של דבריי-סיכום במשפט הזוטא, השתמע מדברי היועץ המשפטי, משה בריאב: "אני או הוא. כלומר: אם מלחי יזוכה — יתפטר בריאב."

אבל רישומם של דברים אלה החוויר, לעומת סיפור שהתפוצץ לפתע בעתונות היומית. הידיעה שהודלפה ממקור משטרתי אמרה: השופט מלחי גנב תמרים. היתה לכך בלי ספק מטרה אחת ויחידה: להשחיר את פני השופט, להציגו כגנב וכאדם מופקפק, עוד לפני שבית-המשפט שמע מילה אחת על אופיו או על מהימנותו. אבל למכה זו מתחת לחגורה היתה השפעה הפוכה, ורבים ראו שהמשטרה והתביעה הכללית מעונינות בראשו של מלחי בכל מחיר. על הפרשה נצמח כתב השופט מלחי, בתזכיר לפרקליטו מיד לאחר המקרה, לפני שלושה חודשים:

מלחי השתגע?

ביום ב', לפני כשבועיים, היתה קבוצה לי פגישה בחיפה לשעה 12 בצהריים, ביחד עם אריה רוזנבלום.

יצאתי לדרך במכונית מוקדם בבוקר וגיר צלתי את הזמן לשם סיר קצר בעמק בית-שאן, ובגללי. בשעות 10-9 בערך עברתי את בית-שאן, ונסעתי לקיבוץ קרוב, בכדי לחפש את אחד ממסידוי, חברי מספסל הלימודים, שהזמנתי לקפוץ אליי אם אודמן בסביבה. לא מצאתי בקיבוץ, ונכנסתי לקיבוץ סמוך (או קבוצה), ששמה, (כפי שגודע על אחר-כך) כפר רופין. יצאתי משם, ומיד לאחר יציאתי מהקיבוץ, עצרתי את המכונית ויצאתי והחלפתי את כותנתי, מכיון שהיה הם והוצתי (כותנה רורכה היתה בארגו מאחורי).

בדרך בין כפר רופין למעוז חיים נמי צאים דקלים רבים, רובם גבוהים מאד, אבל אחיהם גם דקלים נמוכים, בגובה כן אום. הדקלים "פרוח", כלומר היו בהם אשכולות עם פרי תמרים בצבע צהוב-זהוב, ואחרים בצבע אדום. הם היו יפים למראה וגם לא לאכילה; כלומר הדקלים והדקלונים נשתלו לגוי, בשביל יופי של העצים ולא בשביל הפרי שפרח.

לא הערכתי כי יש לתמרים הללו — כלומר לזרדים של הפרי הנ"ל — איזה שווי של ממש, ולא חשבתי שאסור לקטוף אותם. בשום מקום בדרך, לא בתוך הקבוץ ולא מחוצה לו, לא היה שלט האוסר לקטוף.

החלטתי לקטוף כמה זרדים ולהביאם לי אשתי, בגלל משחק הצבעים. קטפתי שלושה זרדים קטנים מעץ סמוך, שהיה כמעט על הדרך, לא גר, ושמתים בארגו שמי אחורי, ונסעתי.

★ ★ ★

אני השופט מלחי

בבית-שאן ניגש אלי שוטר רכוב על אופניים, ביקשני להעצר ולצאת לרגע, וכך עשיתי. אז ביקשני לפתוח את הארגו, ופתחתי.

הוא ראה את שלושת הזרדים ולקח אותם; ואמר לי כי זמן קצר לפני-כן טילפן מזכיר כפר רופין בנוגע לגניבת אשכול תמרים במכונית קורטינה ירוקה, עם גג לבן. המלה "אשכול" הפליאה אותי והפנית תשומת לבו שהאמור בשלושה זרדים, בכל אחד כ-100 תמרים — אפילו לא מאית של אשכול. הוא אמר לי כי בזמן האחרון היו שם גניבות רבות, של אנשי בית-שאן הבאים לגנוב מן השדרות והמטעים של הקבוצים בסביבה, ואמר לי לבוא למשטרה. הוא גם שאל לשמי. אמרתי לו מי אני, והוא קרא לסמל שעבר במקום.

נשאלתי גם אם יש עמי תעודת שופט. אמרתי כי היא בביתי בתל-אביב ואינני נושא אותה, אך הראיתי באחד הרשימות כי כתוב "השופט מלחי". השוטר אמר כי ישלפן לקיבוץ, ולפי הצעתי הוא נכנס לי מכוניתו והראה לי את הדרך לתחנת ה-משטרה. מסר אופניו לגר ששעבר על ידינו וביקש ולהעבירם למשטרה.

בתחנת המשטרה נתבקשתי לשבת. השוטר סיפר לסמל האחראי, והסמל טילפן אל כפר רופין. תוך כדי השיחה אמר השוטר לסמל, כי התמרים הם קילו עד קילו-וחצי, וי-הערת כי אני חושב שהם שוקלים רק חצי קילו. הסמל האחראי שאל את מזכיר הקיבוץ אם הוא מסכים לבטל את הפניה הטלפונית ושלא להעביר תלונה למשטרה. הוא נענה בחיוב והציע, בכדי לסיים את הכל ללא דחוי, שאני אקח אתי את השוטר בחזרה אל כפר-רופין, ושם המזכיר יאשר בכתיב את הביטול. הסכמתי, וגם בצד השני של הטלפון הסכימו.

לקחתי אתי את השוטר הנ"ל. לא שאלתי לשמו, אך התברר לי מדבריו כי הוא יליד מרוקו, נמצא בארץ כ-13'